

KARDINOLO INGRESAS KAUNE

Lietuvių informacijos centro pranešimu, kardinolo Vincento Sladkevičiaus ingresas (įvedimas į pareigas) įvyko balandžio 2, sekmadienį. Kauno bazilikoje. Šv. Tėvas kardinolą kovo pradžioje iš Kaišiadorių perkėlė į Kauną ir paskyrė arkivyskupu ordinaru.

Mišias koncelebravo Kauno arkivyskupijos augziliaras vysk. Vladas Michelevičius ir svečias vysk. Paulius Baltakis, OFM, iš JAV. Pastarasis nuvyko į Lietuvą, pakviestas kardinolo dalyvauti jo ingrese. Bazilika buvo papuošta Vatikano ir Lietuvos vėliavomis.

Skambinant arkikatedros varpams, procesija su baldakymu ganytoją sutiko prie šventovės durų. Jį lydėjo vyskupai: Paulius Baltakis, OFM, Vladas Michelevičius, Romualdas Kriščiūnas, prof. kun. Paulius Rabikauskas iš Romos, prelatai, kunigai, atsikūrusių jaunimo organizacijų palyda.

Kardinolas pamoksle sakė, kad jam labai nedrąsu užimti tokius garbingus Kauno arkivyskupijos sostą, nes jai yra vadovavę iškilūs ir garbingi ganytojai. Kardinolas su giliu nusizeminimu vadino save nevertu šiom pareigom. Tačiau tokia Dievo valia, nes Jis pasirenka tai, kas menka, kad sugėdintų išdidžiuosius.

Tautos šaknys yra jos religinis gyvenimas. Kiek jos išsilaikys, kokios stiprios, parodys tautos ateitis. Dabar yra didelių sunkumų: alkoholis, neskaistybė, suardytos šeimos, negimusios gyvybės žudymas. Reikia didelės Dievo pagalbos prieš tokias negeroves kovoti. Iškilmingas ingresas yra įžanga į darbą. Kardinolas dės visas pastangas atlikti savo pareigas.

Kardinolą sveikino Kauno Sąjūdžio tarybos nariai, ateitininkų, skautų, jaunlietuvių ir kitų organizacijų atstovai. Kardinolas visus nuoširdžiai apkabino ir palaimino.

Tuo pačiu laiku vyko Lietuvoje ir kiti trys ingresai: vysk. Juozo Preikšo Panevėžy, vysk. Juozo Žemaičio Marijampolėje, vysk. Juozapo Matulaičio Kaišiadoryse.

DABARTIES ĮVYKIAI LIETUVOJE

Lietuvos tarpnacionalinės koordinacinės asociacijos pareiškimas. Mes, įvairių tautų, gyvenančių Lietuvoje, atstovai, susibūrę į Lietuvos tarpnacionalinę koordinacinę asociaciją, protestuojame prieš organizacijos "Jedinstvo" tikruosius siekius, kuriuos šios organizacijos nariai slepia po demagogiškais "kovotojų už demokratiją" lozungais. Akivaiz-

du, kad:

1. "Jedinstvo" propaguoja didžiausybės šovinizmą, kurto nesantaiką tarp tautų, skaldydama kovotojų prieš biurokratijos diktatūrą gretas.

2. "Jedinstvo" kovoja prieš bendras Lietuvos tautų pastangas apriboti "stipraus centro" monopolines pretenzijas.

3. "Jedinstvo" ignoruoja tautų teisę į nacionalinį bei valstybinį apsisprendimą.

4. "Jedinstvo" vadovai, patys nesirūpindami nei vienos tautos kultūros bei istorijos puoselėjimu, kalba tautinių bendrijų vardu.

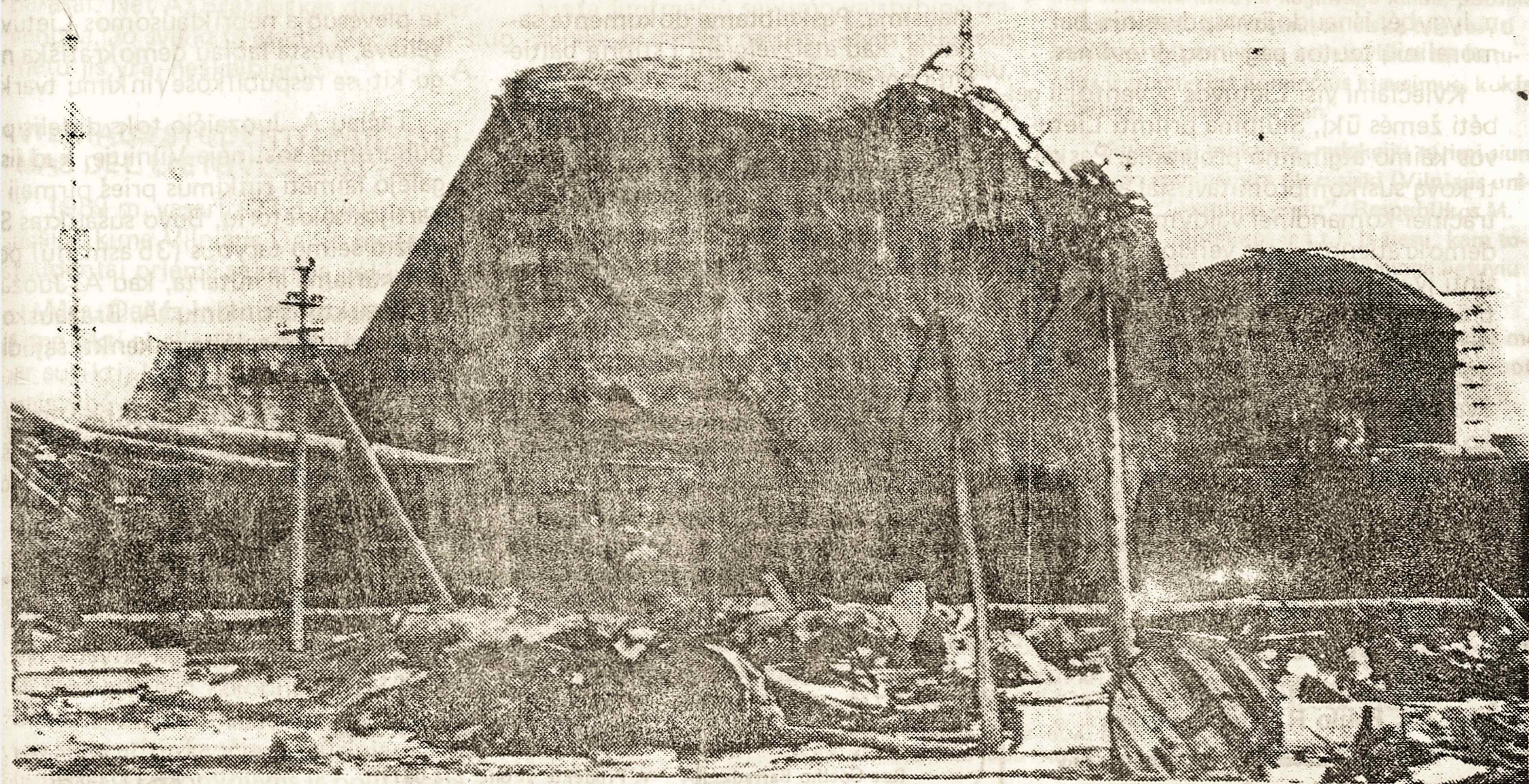
Tautinių draugijų atstovai palaiko įsaką dėl lietuvių – valstybinės kalbos.

Visi Lietuvos tautų piliečiai.

Mūsų apsilikimas nuo stalinizmo epochos liekanų ir stalinio mąstymo – visų tautinių bendrijų atgimimo prielaida.

LPS Vilniaus tarybos nariai – V. Gražulis, V. Vilkelis; Lietuvos žydų kultūros draugija – E. Zingeris; Armėnų kultūros draugija – Z. Sakalauskiene; Žydų savimonės atgimimo draugija "TKU-MA" – G. Alpernas, V. Blanšej; Gudų draugija "SIABRYNA" – K. Balachovič; Totorių kultūros rėmimo grupė –

OKUPANTAS NAIKINA MŪSŲ KRAŠTĄ IR ŽMONES: JONAVOJ SPROGO AZOTO FABRIKAS

ZUVO 7 ŽMONES, NUKENTEJUSIŲJŲ – 60. BUVO EVAKUOTA APIE 30 TUKSTANCIŲ ŽMONIŲ.

SEMANARIO

MŪSU LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Mėtinė pranešama Brazilijoje NCz\$. 8,00

Pranešama paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.

Pranešama oro paštu šiaurės Amerikoje 60 Dol.

GARBĖS PRANEŠAMUMAI NCz\$. 20,00

Užsąjaukos, Sveikdinimai ir Skelbimai (Anúncios)

Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija neskaito.

Straipsnius ir Korespondenciją Redakcija taiso bei tvarko savo nuožūra.

Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtina išreikšti Redakcijos bei leidėjų nuomonę.

Čekius Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAYENAS ar PETRAS RUKŠYS vardu.

Rua Juventus, 28 Parque da Moóca - CEP 03124

São Paulo - Brasil

Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS

Administrador: PETRAS RUKŠYS

Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Atskiro numerio kaina NCz\$. 0 30

I P. Ameriką oro paštu: 45 Dol.

I tolimus kraštus: 75 Dol.

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS NCz\$. 15,00

mokami už skilties (Coluna) centimetą NCz\$. 0 60,

Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

E. Krinickas, A. Jakubauskas; Vilniaus latvių klubas — J. Belte; Lietuvos ukrainiečių bendrija "HUL" — V. Kapkanas, J. Pankiv; estų kultūros draugija — V. Strikaitienė, L. Urmanienė; Mordovų draugija — A. Balaševičienė; LPS Vilniaus pramonės įmonių nacionalinių klausimų taryba — A. Tamulaitis, K. Vitutis; Karaimų kultūros rėmimo grupė — H. Kobeckaitė.

Žemdirbių suvažiavimas. Vasario 25-26 d. d. Vilniuje įvyko Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio žemdirbių suvažiavimas, kuriame dalyvavo 950 delegatų, tarp jų — žemės ūkio mokslininkai, žemdirbiai ir Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos nariai. Suvažiavimas valdžios buvo ignoruojamas ir nebuvo leista pasinaudoti viešomis informacijos priemonėmis. Todėl buvo išreikštas protestas valdžios vadovams už viešumo apribojimą.

Suvažiavimas buvo sušauktas remiantis Sąjūdžio agrarinės komisijos lapkričio 29 d. paskelbta deklaracija. Deklaracijoje nurodoma gamtos tarša, menka Lietuvos ūkio pastanga, kaimo žmonių nelygybė, išnaudojimas, dvasinių bei moralinių tautos pagrindų griovimas.

Kviečiami visi Lietuvos gyventojai gelbėti žemės ūkį, Siūloma priimti Lietuvos kaimo atgimimo programą. Paskelbti kovą susikompromitavusiai administracinei-komandinei valdymo sistemai, demokratizuoti visas veiklos sritis, įteisinti įvairias ūkininkavimo formas, siekti ūkinės veiklos savarankiškumo, sudaryti visiems kaimo žmonėms tinkamas socialines ir kultūrinės darbo sąlygas. Svarbiausias tikslas — žemdirbio savininko išugdymas. (Sąjūdžio Info.)

Pokalbis su L. Valensa. "Atgimimo" 5 nr. rašoma, kad žurnalistė L. Pangonytė turėjo pasikalbėjimą su Solidarumo lyderiu L. Valensa. Be bendrų klausimų buvo paliesti lietuvių ir lenkų santykiai

Jam žurnalistė priminė, kad sklinda žinios, jog atvyksta į Lietuvą Solidarumo žmonės ir kalbina Lietuvos lenkus, dar kitaip "tuteišiais" vadinamus, neremti Sąjūdžio. Ką jis apie tai manęs? Jo orientacija kryptanti į meilę, pagarbą, lygybę, o ne į kovą. Reikia baigti kovas. Per jas daug praeity prarasta. Reikia paduoti vieni kitiems ranką ir nesipešti. Vilnija esąs labai gražus kraštas ir norjį jį aplankyti. Bet būsią tai sunku padaryti jei vyks peštynės.

Pasak žurnalistės, lenkai Nemenžinej, netoli Vilniaus, nori kažkokios autonomijos ir priešinasi lietuvių valstybinės kalbos įvedimui. Kokia šiuo atveju Valensos nuomonė? Niekam esą negalima drausti savitumo. Kas nori kalbėti sava kalba — tegu kalba. Tačiau šiuo atveju lietuvių kalba apamai įpareigoja visus, o namie, bažnyčioje gali kalbėti, kaip nori. Stipresni turi rūpintis silpnesniais. Reikia vengti konfliktų, nors yra sunku, bet įmanoma.

Europos parlamentas 1989 m. sausio 12 d. savo posėdyje tarp kitų svarstė ir Baltijos valstybių nepriklausomybės klausimą. Paskelbtame dokumente sakoma, kad atsižvelgiant į stiprią baltiečių nepriklausomybės tendenciją, tautų apsisprendimo teisę, žinant, kad kai kurios Europos Bendruomenės valstybės nepripažįsta Baltijos valstybių aneksavimo, Europos parlamentas kreipiasi į Sovietų Sąjungą, prašydamas sutikti su Baltijos valstybių reikalavimais gauti didesnę nepriklausomybę, ypač ekonominėje ir kultūrinėje srityje. Parlamentas pagiria Baltijos valstybių kalbų pripažinimą valstybinėmis kalbomis, kaip tik šiuo klausimu parlamentas 1988 m. liepos 6 d. kreipėsi į Sovietų Sąjungą. Parlamentas primygtinai siūlo vadovaujantiems Sovietų Sąjungos politikams remti Baltijos valstybių demokratinius

sprendimus. Kviečia Europos Bendruomenių narius padaryti viską, kad būtų rastas taikus sprendimas, patenkinantis teisėtus baltiečių siekius ("Atgimimas" nr. 6 (19)).

"The Washington Times" išspausdino Jūratės Kazickaitės, žurnalistės ir filmų režisierės straipsnį "Prologas į Lietuvos nepriklausomybę". Jame autorė pažymi, kad per 50 metų pirmą kartą nepriklausomybės šventė buvo švenčiama Lietuvoje. Pernai tuo laiku demonstrantai buvo suimami ir saugumo mušami. Per paskutinis keis mėnesius Lietuvoje ir aplamai Pabaltijyje vyksta judėjimas, kurio nebuvoma galima prieš kiek laiko net įsivaizduoti. Žmonės viešai reikalauja ekonominės ir politinės nepriklausomybės.

Nauji įvykiai Pabaltijy ir kitur (Afganistanas, Angola), suteikia prezidentui G. Bushui istorinę progą pagelbėti šiems kraštams išsilaisvinti. Dabar pats geriausias laikas reikalauti Gorbačiova, kad viešai paskelbtų Molotovo-Ribbentropo slaptą susitarimą. Šis dokumentas rodo, kad dar prieš karą Sovietų Sąjunga planavo okupuoti Baltijos valstybes. Todėl baltiečiai turi moralinę ir legalią teisę reikalauti savo kraštams nepriklausomybės. Vašingtonas turi viešai kelti laisvo apsisprendimo principą ir Baltijos šalių nepriklausomybių atstatymą.

"The Hamilton Spectator" dienraštis kovo 3 d. paskelbė, kad nekomunistas, vienas iš populiariausių Sąjūdžio vadų Arvydas Juozaitis pasitraukė iš sovietinių rinkimų, įvyksiančių kovo 26 d. Jis kandidatavo prieš Algirdą Brazauską. Į komunistų partijos sekretorių, kuris pats esąs reformų šalininkas. Jam esant šiame poste, lietuvių kalba, krašte plevėsuoja nepriklausomos Lietuvos vėliava, įvesta labiau demokratiška negu kitose respublikose rinkimų tvarka.

Tačiau A. Juozaičio toks didelis populiarumas sostinėje Vilniuje, kad jis galėjo laimėti rinkimus prieš pirmąjį partijos sekretorių. Buvo sušauktas Sąjūdžio seimo tarybos (35 asmenų) posėdis, kuriame ir nutarta, kad A. Juozaitis pasitrauktų iš rinkimų. A. Brazausko pralaimėjimas galėjęs pakenkti sąjūdiečių siekiams.

Arvydas Juozaitis, filosofas, 30 su višum metų, iškalbus, gražios išvaizdos, 1972 m. olimpinėse žaidynėse Miunchene laimėjęs plaukimo čempionatą.

Vilniaus radijo pranešimu, kovo 4 d.

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvos de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

CIRURGIOS DENTISTAS

Dr. Jonas Niciporciukas

Dr. Paulo R. Niciporciukas

Rua Cap. Pacheco Chaves, 1206 - 10 and.

V. Prudente - Fone: 273-6696

Vilniuje įvyko Lietuvos teisininkų visuotinis susirinkimas, į kurį buvo suvažiavę teisininkai iš visų Lietuvos kampelių. Jie paskelbė, kad atgaivina Teisininkų draugiją, gyvavusią nuo 1920 iki 1940 m. Pasigarsino, kad tęs gerąsias draugijos tradicijas ir veiks dabarties visuomenės atgimimo dvasia. Kaip tik ši dvasia ir paskatins teisininkus burtis į profesinę organizaciją, kurios aukščiausias tikslas siekti tikro teisingumo, nepriklausomo nuo jokios žinybos politinės ir valstybinės jėgos, jokio asmens noro ir kovoti prieš visuomenines negeroves.

Susirinkime buvo svarstomas statuto priėmimas ir rezoliucijos apie suverenitetą, teisinės valstybės koncepciją, nuskalstamumą Lietuvos liaudžiai, žemės ūkio teisinį reguliavimą ir kt. Susirinkime vyko gyvos diskusijos, buvo reiškiamos įvairios ir priešingos nuomonės.

Pvz. vieni dabartinę teisę Lietuvoje vadino gėdinga, kiti manė, kad netokia jau bloga, reikia tik kai kurių pataisų. Buvo nuomonių, kad nereikia bendros konstitucijos Sovietų Sąjungoje. Santykiai su respublikomis turėtų būti tvarkomi sutartimis, kaip ir pridera suverenioms valstybėms. Tačiau kiti gynė bendros su pakeitimais konstitucijos reikalą

Pasak radijo, tik diskusijose surandama tiesa. Ko iki šiol nebuvo. Būdavo tik bendrai priimama, ar atmetama.

Arturas Sakalauskas gražintas į Lietuvą. Jis tarnavo Raudonojoje armijoje ir buvo kareivių skriaudžiamas, kankinamas ir niekinamas. Netekęs kuntrybės, nušovė kelis sovietų kareivius. Buvo suimtas. Jo likimu labai rūpinosi Lietuvos žmonės. Buvo rašomos peticijos ir renkami parašai. Net A. Brazauskas daręs intervenciją. Jo sveikata esanti bloga, kur šiuo metu jis yra, neskelbiama. J. A.

VILNIAUS STUDENTŲ PAREIŠKIMAS DĖL LIETUVOS LAISVĖS

1989 m. vasario 27 d. įvykusiame susirinkime Vilniaus Dailės Instituto studentai priėmė sekančią deklaraciją:

Mes, Dailės Instituto studentai negalime likti abejingi savo tėvynės likimui ar sutikti, kad Lietuvos nepriklausoma valstybė turėtų ribotą dominiją TSSR sudėtyje. 1940 m., birželio 15 d., nepriklausoma Lietuvos valstybė buvo okupuota TSSR, pažeidžiant 1920 m., liepos 12 d. TSSR ir Lietuvos sutarimą. 1940 m. vėlyvą vasarą buvo suvaindintas "savanoriškas" Lietuvos įjungimo į TSSR paktas. Sudaryta marionetinė vyriausybė kurios pagalba TSSR paverė Lietuvą savo kolonija. Okupacinis režimas brutaliai suardė natūralią lietuvių sielą atitinkančią kultūriniais, religiniais, ekonominiams ir politiniams pasireiškimams ir gyvenimui. Stalinis-

tai, siekdami palaužti tautos dvasią, išžudė tūkstančius patriotų. Dabartinė, tragiška Lietuvos padėtis yra aneksinio režimo padarinys. Atsakomybę neša sovietinis režimas ir tautiniai kolaborantai. Lietuviai niekada su aneksija nesutiko. Tai patvirtina 1941 m. birželio mėnesio sukilimas prieš Raudonąją Armiją ir vėliau vykęs pasipriešinimas prieš okupantą. Išsivadavimo bandymai vyksta ir šiandien įvairiomis formomis. Mes reikalaujame –

1. Atšaukimo ir panaikinimo 1939 m. Ribentropo-Molotovo pakto.
2. TSSR vyriausybę išvesti savo kariuomenę iš Lietuvos.
3. Nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo. Jos užsienio politiką turi nuspręsti demokratiniai išrinktas Lietuvos seimas.

Mes kreipiamės į visas Lietuvos mokyklas ir institucijas prisidėti prie šio pareiškimo. R. Olšauskas – pirm.; V. Narbutas – sekr.

Susirinkime dalyvavo 200 studentų. Už deklaraciją pasisakė 188, susilaukė – 11, prieš balsavo – 1.

"MES SMERKIAM 1940 m. LIETUVOS ANEKSIJĄ" – GEORGE BUSH

Vasario 17 d. Baltieji Rūmai paskelbė JAV Prezidento George'o Bush'o laišką Amerikos Lietuvių Bendruomenei Nepriklausomybės šventės proga. Jame rašoma:

"Nuo Mindaugo ir šv. Kazimiero dienų iki modernių laikų, lietuviai mylėjo politinę, religinę ir kultūrinę laisvę, kuri yra visų žmonių prigimtinė teisė. 1918 m. vasario 16 d. buvo atgaivinta šimtmečių senumo valstybinė tradicija, prasidėjo naujas laisvės laikmetis Lietuvos istorijoje. Tačiau po 22 metų, Molotovo-Ribentropo Pakto poveikyje, įsibrovusi sovietinė armija tą laikmetį staigiai pertraukė ir jėga prijungė Pabaltijo valstybes prie Sovietų Sąjungos.

Lietuvos Nepriklausomybės 71-ųjų metinių dieną, mes vėl pasmerkiame 1940 m. birželio įvykius. Jungtinės Amerikos Valstijos nepripažino ir nepripažins Sovietų Sąjungos įvykdytas Lietuvos aneksijas. Lietuvos reikalas yra visuotinos laisvės reikalas.

Barbara ir aš siunčiame savo nuoširdžius linkėjimus visiems, kurie švenčia te šią sukaktį. Jūs esat didžio kultūrinio palikimo ir nenustelbiamo laisvės ilgesio liūdytojai".

Savaitei bėgant...

Alf. D. Petraitis

Tarptautinėje spaudoje skaitėme, kad Lietuvoje buvo paskelbta, kad nuo dabar ten valstybinė kalba bus lietuvių kalba. Kažin kaip keistai skamba, kad nuo dabar oficialiai Lietuvoje bus visur kalbama lietuviškai. Lygiai keistai skambėtų, jeigu kur rastume žinutę, kad nuo dabar Vokietijos oficiali kalba bus vokiečių kalba, Italijos – italų...

Kai buvau Vilniuje, užėjome su ekskursantų grupe į vieną biblioteką, gal tiksliau knygyną. Man net neatėjo į galvą apie jokiais kalbas ir pasiteiravau lietuviškai. Pardavėja man kažin ką "capt capt" ir nieko nesupratau. Laimė atsirado draugų, kurie pabuvo vertėjais. Tik nežinau, ar lenkiškai, ar rusiškai. Ir susikalbėjome. Savijauta nekokia, pasijutau lyg svetimoje šalyje, nes jau buvau apsipratęs viešbutyje ir kitur kalbėti lietuviškai. Gal tai buvo išimtis, o ne taisyklė, bet štai gavau per rankas iš Lietuvos "Atgimimo" 4 numerį. Jame rašo Vytautas Vitkauskas lietuvių kalbos reikalui. Čia įdedu tik vieną kitą ištraukėlę tiksliai sakyčiau informacijai.

"Geležinkelis Lietuvoje visai yra atsisakęs mūsų kalbos. Skelbimai stotyse daug kur dar yra abiem kalbomis, bet kai kur dar yra abiem kalbomis bet kai kur beveik tik rusiškai/pav. dabar Druskininkų stotyje, anksčiau net Kaune Jonuvoje). Kasininkės reta kuri moka lietuviškai – Vilniuje, Šiauliuose, Druskininkuose Švenčionėliuose".

"Didelis smūgis lietuvių mokslo kalbai yra disertacijos vien tik rusų kalba... Mokslo žmonės verčiami mintyti negimtają kalbą, puoselėti kitą kalbą. Net lituanistai viską turi rašyti rusiškai, aiškinti viską nelietuviškai tik lietuvių ir lituanistus dominčius klausimus, kokią poetiką, kirčiavimą ir pan".

"Aukštųjų mokyklų, redakcijų turimi siuntinėjimo štampai yra tik rusiški (Vilniaus universitete, "Jaunimo gretų", Respublikos M. Mažvydo bibliotekos ir t.t.). Iš tiesų, kam tokiems internacionalistams reikalinga lietuvių kalba".

Pats straipsnis ilgas ir turi labai įdomios medžiagos šia tema. Deja šio stulpelio vieta ribota. Įdomu, kad tik dabar tai jau galima rašyti ir leidžiama pasisakyti šiuo reikalui.

COMERCIAL SUEVICAS LTDA.

BEBIDAS FÍNAS EM GERAL, NACIONAIS E ESTRANGEIRAS

WISKIES - CHAMPANHES - CONHAQUES - LICORES - AGUARDENTES
CERVEJAS - REFRIGERANTES - SUCOS - AGUAS MINERAIS - ETC.

ACEITAM-SE ENCOMENDAS PARA FESTAS EM GERAL
CASAMENTOS, BATIZADOS, ANIVERSÁRIOS, CONFRATERNIZAÇÕES, ETC.

PROGRAME SUA FESTA E
DEIXE AS BEBIDAS SOB NOSSA RESPONSABILIDADE.

Rua Mansalás, 7 - CEP 03140 - Fone: 215-6227 - Vila Zelina - S. Paulo

LIETUVIŲ TAUTA KOVOJE UŽ SAVO LAISVĘ

Prof. Vytauto Skuodžio paskaita skaityta Vasario 16-tosios iškilmingam minėjime São Paule.

(Tęsinys iš praeito nr.)

Pavyzdžiui, Vilniuje į Gedimino aikštę, Vasario 16-sios dienos vakare susirinko tarp 10 ir 15 tūkstančių žmonių. Tos demonstracijos rengėjai patys netikėjo, kad teks susirinkti. Juos tą dieną areštavo ir iki nakties išlaikė KGB rūmuose. Tai tie patys, kurie surengė rugpiučio 23 dienos demonstraciją 1982-rais metais. Dabar į Gedimino aikštę prie Vilniaus katedros susirinkę žmonės giedojo uždraustąjį Lietuvos himną, "Lietuva brangi" ir kitas tautines patriotines dainas. Dalis žmonių atėjo su baltomis vėliavėlėmis, kad parodytų taikias intencijas. Kiti — su geltonomis — žaliomis — raudonomis gėlėmis. Daugumas jaunimo turėjo ant kaklo užsirišę geltonas, žalias ir raudonas juosteles.

Tą dieną Vilniuje trijose vietose buvo iškelta Lietuvos trispalvė vėliava. Dviejose vietose milicija susekė vėliavas iškelčius berniukus ir juos areštavo.

Vėliau Nijolė Sadūnaitė pasakojo žurnalistams: "Jautėsi tokia nuotaika, kad žmonės buvo viskam pasiryžę, net ir didžiausiai aukai. Niekas nesitikėjo, kad Lietuvoje taip įvyktų. Juk niekas tos minios neorganizavo. Išėjo taip, kad KGB suorganizavo su savo neapykanta, su savo propaganda prieš Vasario 16-ją. Kiekviename laikraštyje, kiekvienoje įstaigoje ir mokykloje propagavo tą neapykantą. Daugiau kaip 70% jaunimo ir vidurinėsios kartos žmonių net nežinojo kas ta Vasario 16-ji. KGB savaip taip tą Vasario 16-ją išreklamavo, kad visi ją susidomėjo". Milicija ir KGB agentai, kurių tą vakarą Gedimino aikštėje buvo taip pat daug, laikėsi palyginti santūriai. Nors smulkiu incidentų buvo. Pavyzdžiui, sumetė į šiukšlių dėžes atėmę iš žmonių atsineštas gėles.

Tačiau kitose Vilniaus miesto vietose įvyko ir susidūrimų. Prie šv. Mikalojaus bažnyčios, kurioje vyko pamaldos už Lietuvą ir buvo giedamas Lietuvos himnas, prie šventoriaus vartų laukė milicininkų ir jų pagalbininkų gretos, pro kurias iš bažnyčios einantieji žmonės turėjo praeiti po vieną. Kai kurie iš jų, KGB agentų nurodymu, buvo areštuojami.

Kai iš Gedimino aikštės žmonės pajudėjo į prospektą, milicija pradėjo minią skaldyti grupėmis ir stumti į mažesnes gatveles, kur žmonės griebė ir mušė gumėmis lazdomis. Atrodo, buvo duotas įsakymas kuo žiauriau mušti ir mažiau areštuoti. Buvo sužeistų. Dalį sulaukytų žmonių išvežė 40 kilometrų už Vilniaus ir ten nakties tamsoje paleido.

Vilniuje prie Kalnų parko buvo susirinkę apie 2000 jaunimo. Ten įvyko tikras karas su valdžios "tvarkos saugotojais". Taip pat su gumėmis lazdomis buvo išvaikytas jaunimas, susirinkęs prie kino teatro vardu "Pergalė".

Šitose baudėjų akcijose labai žiauriai elgėsi iš Baltarusijos atvežta vidaus kariuomenė, kurios žinioje yra visi Sovietų Sąjungos lageriai ir kalėjimai. Atrodo, jie visi buvo prieš lietuvius sukiršinti.

Vasario 16-sios paminėjimai vyko ir kitur. Tos dienos išvakarėse į Kauno baziliką buvo susirinkę daugiau kaip 4 tūkstančiai žmonių. Ten po šv. Mišių milicija su gumėmis lazdomis primušė ir išvaikė šimtus žmonių, norėjusių prie Maironio kapo padėti gėles. Buvo areštuoti apie 40 žmonių.

Šiauliuose šv. Jurgio bažnyčioje vasario 16-sios vakare susirinkusiejiėjo kryžiaus kelius už Lietuvą, giedojo Lietuvos himną ir deklamavo Lietuvoje uždraustas Bernardo Brazdžionio eiles.

Visa tai tik atskiri fragmentai iš to, kas Lietuvoje vyko lygiai prieš vienerius metus, per visą okupacinį laikotarpį pirmą kartą viešai paminint Vasario 16-ją — Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo šventę. Tie įvykiai buvo ženklai, jog mūsų pavergtoji tauta dar nepamiršo, kad ji prieš 71 metus buvo pasiskelbusi laisva ir kad ji niekada nesutiks su vis dar tebesitęsiančia okupacine Lietuvos padėtimi.

2. Lietuva šiandien...

Nuo aukščiau aprašytų įvykių Lietuvoje praėjo tikrai vieneri metai. Lietuva dabar pasikeitė tiesiog neatpažįstamai. Per paskutiniuosius 8 mėnesius, pradedant nuo 1988 metų birželio, Lietuva keitėsi ne dienomis, o valandomis. Tai, kas ten jau įvyko ir tebevyksta, kitaip nepavadinsi kaip tikru stebuklu. Lietuvoje vyksta taiki kova siekiant visišką jos savarankiškumą ir net atsiskyrimo nuo Sovietų Sąjungos. Toje kovoje dalyvauja ne pavieniai asmenys, ne atskiros jų grupės, o beveik visa okupacinę jungą nešanti tauta.

Kas Lietuvoje dabar vyksta, daugeiui jūsų žinoma iš jūsų čia São Paulo mieste leidžiamo lietuvių laikraščio "Mūsų Lietuva" arba iš kitų lietuviškų ir nelietuviškų laikraščių. Daug įdomaus Brazilijos lietuviams papasakoja atvykstan-

tys iš Lietuvos. Tikriausiai jūsų tarpe yra ir tokių, kurie lankydami Lietuvoje patys buvo dabartinių įvykių Lietuvoje liudininkais, kada į mitingus ir demonstracijas susirenka ne dešimtys, o šimtai tūkstančių lietuvių. Įdomu ir svarbu, kad tose miniose vyrauja jaunimas ir vidurinėsios kartos žmonės, kurie apie buvusią nepriklausomą Lietuvą žino tikrai iš savo tėvų ir senelių pasakojimų. Tačiau jie visi dabar ryžtingai reikalauja Lietuvai savarankiškumo ir laisvės.

Jau iškovota teisė lietuvių kalbai būti valstybine kalba. Senoji Lietuvos trispalvė vėliava patvirtinta kaip tautinė vėliava, "Vytis" — kaip lietuvių tautos herbas, Vinco Kudirkos sukurtas Lietuvos himnas — kaip tautos himnas.

Vasario pradžioje Vilniaus vyskupas-tremtinys Julijonas Steponavičius sugrįžo į Vilnių ir pirmą kartą katalikams sugrąžintoje Vilniaus katedroje laikė šv. Mišias. Tose pamaldose dalyvavo apie 80 tūkstančių žmonių. Pačioje katedroje sutilpo tikrai ketvirtafis. Tos pamaldos buvo transliuojamos per radiją visai Lietuvai.

Tai tikrai keletas iškovojimų iš visų tų pasiekimų, kurių išvardinimui reikėtų viso pusvalandžio.

Šiandieną, kada mes čia susirinkę minime Lietuvos nepriklausomybės 71-sias metines, noriu pranešti, jog valstybiniu įstatymu buvo patvirtinta, kad Vasario 16-ji yra lietuvių tautos šventė ir ji paskelbta Lietuvoje nedarbo diena.

Faktinis visos administracinės valdžios Lietuvoje vadovas — Lietuvos komunistų partijos Centro komitetas patvirtino tos šventės pravedimo Vilniuje ir Kaune dienotvarkę. Reikia manyti, kad toji dienotvarkė buvo įvykdyta su kaupu.

Kaune Vasario 16-sios šventė prasidėjo jau viena diena anksčiau prie Kauno pilies. Šančių kapinėse buvo padėtos gėlės ir vainikai prie žuvusiųjų už Lietuvos nepriklausomybę karių kapų. Buvo padėti vainikai Petrašiūnų kapinėse prie Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų kapų. Vakare Kauno muzikiniame teatre įvyko šventinis Sąjūdžio Seimo posėdis, kuriame buvo svarstomos Lietuvos dabarties ir ateities problemos. (Bus daugiau)

AUKA PRISIDĖK PRIE LIETUVIŠKOS SPAUDOS IŠLAIKYMO

CHOPPERIA
ALEXCHOPP LTD.

CHOPP — PIZZA — QUEIJOS — FRIOS
RESERVAS PARA FESTAS — MUSICA AO VIVO
Rua SOLON 1062 — Bom Retiro — Tel. 223-2333

LITUANIKOS VASARVIETĖ IR BRAZILIJOS LIETUVIŲ FONDAS

Sis straipsnis buvo atspausdintas DRAUGO dienraštyje sausio mėn. 17 d. Kun. Antanas Saulaitis pasiuntė ML-vai, kad perduotum Jonui Tatarūnui. Deja, jam jau nebegalėjome perduoti, tačiau jį perspausdiname velionies pagerbimui. Red.

Jau praėjo dvylika metų nuo gerai pavykusio III Pasaulio Jaunimo kongreso. Jis prasidėjo Buenos Aires mieste, Argentinoje, tęsėsi Urugvajaus sostinėje Montevideo ir 1975 m. gruodžio 31 dieną, kaip tik per Naujų Metų sutikimą persikėlė į São Paulo miestą Brazilijoje.

Visų dalyvių iš Amerikos, Kanados, Australijos ir Europos kraštų laukė Brazilijos lietuviai, ypač jaunimas, kuriam talkininkavo São Paulo veikėjai. Erdvioje salėje iš geriausių miesto vietų puikus orkestras, kruopščiai paruoštas bufetas, linksmi šokiai entuziastiškai paveikė dalyvius, jaunus ir senesnius, kad Naujų Metų sutikimas buvo šaunus ir linksmas.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresas pilnai pasiekė savo tikslą, Sujudino jaunimą, atgaivino jo lietuvišką dvasią, paruošė jį lietuviškai veikiai. Vienus matome ir šiandien lietuviškoje veikloje, kita dalis pasitraukė, dingio lietuvybei.

Brazilijos lietuviams šis kongresas buvo labai reikšmingas. Pereitos PLB valdybos pirmininkas Vytautas Kamantas ne kartą priminė, kuo įvykusieji jaunimo kongresai daugiausia pasižymėjo. Kaip tik trečiasis Lietuvių Jaunimo kongresas davė progą įsteigti 80 km. nuo S. Paulo miesto gražiojo kalnuotoj Atibajos miesto apylinkėj savą Lituaniškos vasarvietę. Brazilijos lietuviai daug metų svajojo turėti vietą, kurioje lietuviai, ypač jaunimas, turėtų susiburti atostogoms, stovykloms ar suruošti gegužines, pavasario šventes ir kitus paminėjimus.

Šis kongresas paliko nedidelį pelną, kurį visų trijų kraštų rengėjai pasidalino lygiai. Kiekvienam teko apie 75,000 kruzeirų, kurių vertė buvo apie 5,000 dolerių.

Grižęs iš Montevideo, kur įvyko paskutinis tarp trijų kraštų atsiskaitymo posėdis, Brazilijos finansų komisijos iš-

dininkas Jonas Tatarūnas pasiūlė, kad likusieji pinigai būtų panaudoti lietuviams vasarvietei, kaip pradinis įnašas. Kartu ir pasiūlė planą pirkti nemažą žemės plotą, dalį išdalinti skiypais ir juos parduoti lietuvių šeimoms. Gauti už sklypus pinigai turėtų sumokėti visą pirktą žemę, likęs plotas pasiilktų BLB nuosavybė. Planas buvo priimtas ir tuomet buvo susitarta su Brazilijos Lietuvių kataliku Šv. Juozapo bendruomene pirkti žemę kartu. Buvo sudaryta komisija, kurios tikslas buvo ieškoti ne toliau kaip 100 km nuo S. Paulo miesto, tinkamos vietos. Kun. Antanas Saulaitis, kongreso pirmininkas, kun. Juozas Šeškevičius, kun. Petras Daugintis, BLB pirmininkas Algirdas Šliesoraitis ir kongreso išdininkas Jonas Tatarūnas pradėjo važinėti ir ieškoti tinkamos žemės ploto pirkimui. Pirmą rastą vietą nepavyko nupirkti, bet antrą, kurią rado kun. Juozas Šeškevičius, 242.000 kv. m. patiko ir buvo nupirktas už 900,000 kruzeirų. Reikėjo surinkti ir įnešti kuo greičiau 450.000 kruzeirų. Kaip tik tam buvo panaudota likę kongreso pinigai, prie kurių Šv. Juozapo Lietuvių katalikų Bendruomenė irgi pridėjo 75,000 kruzeirų. Susitarta parduoti 50 sklypų po 20.000 kruzeirų ir gauti pinigai užtektinai sumokės visą plotą. Sušauktas sklypininkų susirinkimas būsimoj vasarvietės vietoj, kuri visiems patiko, ir iš karto buvo parduota 20 sklypų. Taipgi buvo sudarytos sąlygos sumokėti pirmą 450,000 kruzeirų įnašą. Liekama 450,000 kruzeirų suma, kuri buvo gauta už pardavimą likusių 30 sklypų, buvo išmokėta per vienerius metus.

Šiandieną Lituaniškoj yra įvesta šviesa, vandens kanalizacija, pastatytas baseinas, koplyčia, archyvas, pikniko namas, sporto aikštė, svetainė, motelis su 4 miegamais kambariais ir 2 namukai seneliams. Skiypininkai jau turi pasistatę 19 namų. Visur apsodinta medžiais, kas kartą daromi pagerinimai. Misi, kurie aplanko vasarvietę, susižavi jos puikiu vaizdu, jos gražumu.

Dabar Brazilijos Lietuvių Bendruome-

nės valdybai kyla rūpestis. Artėja ateinantysis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas 1990-1991 metais. Reikia, kiek galima, pritaikyti vasarvietę ateinančiam kongresui. Po tiek laiko, daug kas reikia remontuoti, reikia padidinti pikniko namas, padauginti miegamuosius kambarius jaunimui, praplėsti sporto aikštę. Tam reikalinga nemaža finansinių pajėgų. Kaip jų gauti, kai pas mus turime labai mažai aukotojų. Be to, pergyvenam Brazilijoje sunkią ekonominę padėtį.

Su tuo rūpesčiu Brazilijos Lietuvių Bendruomenė savo tarybos posėdyje 1988 birželio 5 dieną nutarė steigti Brazilijos Lietuvių fondą, kurio tikslas būtų švietimo ir kultūros reikalams ir taip pat Lituaniškos išlaidoms. Bet žinome gerai, kad neturime galimybės surinkti didesnės fondui sumos tarp Brazilijos lietuvių. Dėlto kilo mintis, kad ir Amerikos ir Kanados lietuviai galėtų būti to fondo nariai, nors su maža 5 dol. suma. Kadangi 5 dol. sudaro 2.000 kruzeirų, tai būtų šio kio tokia pagalba. Žinome gerai, kad amerikiečiai ir kanadiečiai yra dosnūs lietuviškiems reikalams, tai galės būti mūsų fondo nariais ir su didele suma. Per paskutinį PLB seimą pasitarė su kun. Antanu Saulaičiu, kuris gyvena Brazilijoje ilgus metus ir gerai žino mūsų sunkumus. Jis sutiko būti mūsų atstovu Amerikoje šio fondo reikalams. Tam tikslui, atidarėm Kasoje sąskaitą Nr. 2526. (Sąskaitos globėju yra Lietuvos garbės gen. konsulas Vaclovas Kleiza). Visi, kurie norėtų įstoti į Brazilijos Lietuvių fondą, gali įnešti į šią sąskaitą 5 dol. ar daugiau ir ten palikti savo vardą ir adresą. Mes paskelbsim mūsų spaudoj ir vėliau pasiūsim Brazilijos Lietuvių fondo nario pažymėjimą ir lauksime, kad šio fondo nariai aplankytų Lituanišką netolimoj ateityje. Tikimės, kad planas yra įvykdomas ir Amerikos lietuviai mūsų nepamirš. Jiems iš anksto esame dėkingi. BLB

DĖMESIO

KAS TURI REIKALŲ SU RUSŲ VALDŽIA DĖL PALIKIMU, KELIONIŲ LIETUVON AR GIMINIŲ IŠKVIETIMO KREIPTIS Į ESCRITÓRIO COMERCIAL DA URSS EM S. PAULO, Rua TRAIPIÚ, 831 - Perdizes, Tel. 262-3765. SOVIETŲ KONSULATO KAIP TOKIO S. PAULO MIESTE N Ė R A.

LIGONIŲ DĖMESIUI

Šv. Kazimiero parapijoje yra dvi ligonių lovos. Jos kartais yra labai naudingos, bet sunkiai gaunamos. Taip pat yra dvi ratuotos ligonių kėdės. Reikalui esant kreiptis į parapiją: tel. 273-0338.

ANGIE

GIRCKUS & CIA. LTDA.

CONFECÇÃO MASCULINA E FEMININA

MODAS

Rua Solon, 773
CEP 01127

Fone: 221-6377
São Paulo - Capital

Bom Retiro

M. K. ČIURLIONIO VARGONŲ MUZIKA SĀO PAULO KATEDROJE

Kiekvieno šių metų (1989) mėnesio pirmąjį ketvirtadienį Sāo Paulo Arkivyskupijos Katedroje ("Catedral Metropolitana da Sē"), Praça da Sē, vidurdienio metu yra vykdomi įžymiausių kompozitorių vargonų muzikos koncertai, kurių klausytis yra kviečiama plačioji miesto publika, ir į kuriuos įėjimas yra laisvas. Šiuos koncertus rengia Katedros Kultūros ir Labdaros Organizacija "PRO CATEDRAL", o juos vykdo vargonų muzikų draugija "Associação Paulista de Organistas". Kaip jau yra žinoma, Sāo Paulo Katedra turi įsirengusi labai galingą vargonų aparatūrą, o jos koncertų programoje figuruoja šios muzikos atstovai, kaip antai, Beethoven, Bach, Mozart ir kiti.

Kokią malonią ir džiugią staigmeną teko patirti Sāo Paulo lietuviškajai visuomenei, kai praėjusio ketvirtadienio, balandžio mėnesio 7 dienos, koncerte antruoju programos numeriu buvo išpildyta Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kompozicija "Fuga em Do menor", perduota šio lietuvių kompozitoriaus įspūdinga harmonija, nuskambėjusi skardžiai per aukštus Katedros skliautus. Esant tik nežymiai spaudos informacijai, pranešant iš anksto apie šių koncertų programą, vos tik keletas kolonijos lietuvių atvyko dalyvauti pačiame Katedros koncerte. Kadangi koncerto organistas Prof. J. Jorge de M. Zacharias pasirinko į savo programos pagrindinę dalį M.K. Čiurlionio fugą, kurio kompozicijų partitūros taip retai yra sutinkamos svetur, apart lietuviškų šaltinių, tai šio koncerto lietuviai dalyviai, kartu su šios žinutės autoriumi, koncertui pasibaigus, susiieškojo Sāo Paulo Organistų Draugijos Prezidentą Prof. Orlando Retroz ir patį muziką organistą, išpildžiusį koncerto programą. Šio susitikimo tikslas buvo pareikšti padėką brazilui organistui už muzikos kūrinio pasirinkimą ir puikų jo išpildymą, kurio metu buvo dar kartą iškeltas M.K. Čiurlionio vardas ir jo kūrybos garsas dar viename pasaulio meno teatre. Dar buvo kitas klausimas, laukiant atsakymo jau grynai iš praktiškų sumetimų, t.y., sužinoti, kokiais keliais

M.K. Čiurlionio partitūros pasiekė Sāo Paulo Organistų Draugijos arkyvą, ir kokie vargonų muzikos meno motyvai nulėmė organistą, pasirenkant jo kompoziciją į savo programą.

Tokiais tikslais vedini, koncerto dalyviai lietuviai pravedė pasikalbėjimą su koncerto programos organistu, kuris praėjo labai jaukioje nuotaikoje. Prof. J.J. de M. Zacharias buvo maloniai nustebintas lietuvių klausytojų apsilankymu ir iškeltais klausimais apie lietuvių kompozitoriaus asmenį ir jo kūrybą.

Apie save patį Prof. J.J. de M. Zacharias suteikė šias žinias. Jis yra 29 metų amžiaus ir yra įsigijęs muzikos diplomą, baigdamas Sāo Paulyje "Conservatório de Santa Cecilia" piano klasę pas prof. Maria Aparecida Andreotti ir vargonų muzikos kursą pas prof. Orlando Retroz 1982 metais. Kaip muzikas, jis turi vargonų muzikos kontratą, pasirašytą su "Cristo Cientista" kongregacija, ir yra "Instituto Metodista" profesoriumi, kur dėsto vargonų muzikos kursą, ir čia jis gali būti pasiekiamas telefonu: 457-3733 – R. 61, jeigu kam nors susirastų interesus ar reikalus vargonų muzikos studijų klausimu.

Jau ne pirmą kartą kai prof. J.J. de M. Zacharias koncertuoja M.K. Čiurlionio kūrinius. Praeitų metų gruodžio mėnesį jis davė koncertą "Igreja Imaculada Conceição" bažnyčioje, kur išpildė M.K. Čiurlionio tris fugas ir viena "Requiem". Apie savo sąryšį su M.K. Čiurlionio kompozicijomis jis papasakojo sekančią istoriją. Prieš kokį metą ar kitą laiko organistas palaikė draugystės santykius su pora vargonų muzikos studentų, iš kurių vienas buvo lietuvių kilmės, kurį prisimena tikrai Otavio vardu. Susidomėjęs lietuvių vardu, jis užprašė pas Otavio, kad pastarasis jam parūpintų originalių lietuvių kompozitorių vargonų muzikos partitūrų. Otavio, lankydamasis JAV-bėse susirado keletą M.K. Čiurlionio kompozicijų, kurias parvežė organistui į Sāo Paulo. Susipažinęs su parvežtomis partitūromis, Prof. J.J. de M. Zacharias susižavėjo M.K. Čiurlionio vargonų muzikos kūriniais ir juos įtraukė į savo koncertų programas.

Vertindamas M.K. Čiurlionio vargo-

nu muzikos kūrybą, jis taip aptaria savo muzikalinio pergyvenimo jausmus. M.K. Čiurlionio kompozicija atveria tam tikrą melodijos dalį, kurią vysto per sekančius intervalus kaskart su vis didesne ekspresijos jėga, tuo būdu palydėdama klausytojo įspūdžius, kuriuos sukelia nesulaikomi augančios muzikinės įtampos jausmai, žadindami vilties aspiracijas nesutvardoma eiga, iki bus pasiektas paties veikalo punktas "finale". Sudarydamas savo koncertų programą, jis įtraukė M.K. Čiurlionio kūrinius kaip tik dėl šių muzikos vertybių, ypač dar su tikslu, kad kompensuotų kitų kompozitorių romantiškas vargonų muzikos nuotaikas, tuo būdu harmonizuodamas savo koncertų programas visapusiškos integracijos rémuose.

Pasikalbėjimo pabaigai Prof. J.J. de M. Zacharias dar buvo esančių painformuotas, jog Šv. Juozapo Parapijos Bažnyčia Vila Zelinoje turėjo įsigijusi vargonų aparatūrą dar prieš paskutinį karą, kai vos tik viena ar kita bažnyčia Sāo Paulyje galėjo pasidžiaugti šiuo brangiu muzikos instrumentu. Dabar yra vykdoma šių vargonų ilgai užsitęsusi reforma. Kada ji bus užbaigta, Prof. J.J. de M. Zacharias mielai pažadėjo duoti vargonų muzikos koncertą, paskirdamas svarbiausią dalį M.K. Čiurlionio kūriniams. Čia ir baigėsi šis taip malonus pasimatymas su nauju ir netikėtu lietuvių kolonijos draugu.

Henrikas Valavičius

Š Y P S E N O S

GAISRO METU

– Atvykite greičiau, degame, – šaukia telefonu žmogus.

– Kaip ten nuvykti? – klausia ugniagesys.

– Nagi su savo sunkvežiniu, kaip visada, – paaiškina žmogus.

KELIAS

– Kiek kelio į aną miestelį, kur yra gazolino stotis?

– Po tiesumu, kaip varna skrenda, tai 10 mylių.

– Bet kiek bus mylių, jeigu varnas pėsčias eitų arba kiek mylių, jei važiuotum su nuieista automobilio padanga?

PLĖŠIKAI IR KASININKAS

Plėšikai atėmė pinigus ir nešdinasi, bet kasininkas šaukia:

– Būkite geri, paimkite ir knygas, nes man trūksta 10.000 dol.

Evaniilda Alionis

— Sandra Mara G. O. Castro —

ADVOGADAS

PRAÇA SANTA HELENA, 81 VILA PRUDENTE
TEL.: 914-4950 SÃO PAULO

EXCURSÕES "VILNIUS" 89

pela L U F T H A N S A e CETEMAR

"VILNIUS" 89 com 2 saidas: 04 de junho e 27 de agosto

ROTEIRO Finlândia, Estonia, Letonia, LITUÂNIA e LENINGRADO – MOSCOU. Depois mais duas opções:

ROMA ou MUNIQUE.

INFORMAÇÕES: CETEMAR – tel. 258-5955 com

Dr. U. Vignola ou 241-2831 com Aleksandras Boguslauskas

RYTPRŪSIŲ LIETUVIŠKUMAS

Dar prieš I-mąjį Pasaulinį karą Tilžėje gyventojų buvo apie 60.000; beveik visose krautuose galima buvo susikalbėti lietuviškai: tam tikslui buvo samdomas bent vienas tarnautojas. Krautuose iškabose buvo naudojamos vokiečių ir lietuvių kalbos.

Visai arti prie Tilžės prie Vydučiaių km., kuriame tais laikais gyveno 42 šeimos; tame skaičiuje tik 2 šeimos buvo vokiečių kilmės, o visos kitos namie kalbėjo ir meldėsi tik lietuviškai.

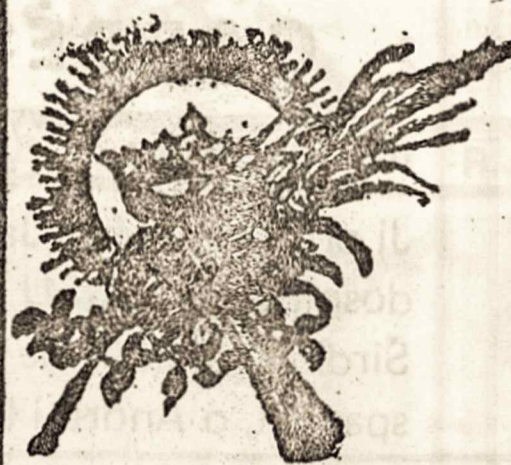
Rytp rūsių krašto lietuviškumas aiškiai buvo matomas ne tik iš gyventojų bet ir iš vietovių pavadinimų. Negalima nepaminti keletą vietovių kurių lietuviškumas maloniai kuteno klausą. Pavyzdžiui: Gumbinė (vokiečiai vadino Gumbinen), Piliakalniai (vok. Pilskalnen), Piktupėnai, Kulminai Garšviai, Kentriai, Ropkajai, Nakiškiai, Kupeliai, Eistraviškiai, Montvikeičiai, Gudkaimiai, ir t.t.

Toli už Tilžės artėjant prie Eidkūnų (šrutės pusėn kryptant) stovėjo didelis gražiai nutašytas akmuo savotišku užrašu, kad nuo čia prasideda Lietuvos žemė. Vienas toks akmuo stovėjo netoli Gumbinės. Tilžės apylinkės buvo, gal net visais laikais, lietuviškesnės ir už Klaipėdos apylinkes.

Lietuviškuosius Rytp rūsius 17 amž. nusiautė baisus juodasis maras. Išmirė daugiau kaip šimtas tūkstančių žmonių. Ištuštėjo miestai ir kaimai, bet ilgainiui ši tragedija buvo užmiršta. Gyventojų vėl priaugo pilni kaimai.

Senoje Rytp rūsių Lietuvoje vaikai žaidžiamai kalbėjo tik lietuviškai – žaidė lietuviškus žaidimus. Daugumoje bažnyčių buvo meldžiamasi ir giedama lietuviškai. 1905-11 metais dar lietuviškumą tame krašte buvo nesvyruojanti. Tik prieš I-mąjį Pasaulinį karą Vokietijos valdžia ypatingai išvystė vokietinimo akciją. Po dešimties metų tokios kaizerinės akcijos, išdavos nebuvo lietuviams palankios. Hitleris tą akciją dar daugiau paspartino. Po II-jo Pasaulinio karo Rytp rūšiai atiteko rusams. Gyventojai išbėgiojo ar buvo išžudyti, o miestai ir kaimai surusinti.

Vyturys

“Amžiais pavergta, kelias tėvynė
Jos atgimimą jaučia dvasia
Ginkim ką mūsų proseniai gynė
Žadinkim brolius meile drasia”...

Išlydėję į Amžino poilsio buveinę mūsų mielą

JONĄ TATARŪNĄ

Reiškiame gilią užuojautą: Tėveliams, žmonai, dukroms, anūkui, broliams su šeimomis ir artimiesiems, ir drauge liūdime.

Šv. Juozapo Liet. Kat. Bendr. Choras

Halina Mošinskienė

*NESUSPĖJOM PASAKYTI,
PAGERBTI...*

*kolėjai, skubėjai, rūpestį sunkų nešai,
tikru nuoširdumu lyg rasa gaiviniai
vystančius lietuviybės žiedus...*

*Jaunystę atidavei, širdį aukojai, kad tik
Bendruomenė rastų taikos ir susiprati-
mo kelią*

į jaunosios kartos tautinį susiklausimą...

Labai sunku kalbėti, rašyti apie žmogų, kuris juo toliau tuo labiau buvo artume bendrų siekimų, visų problemų, ypatingai jautrus visokioms kliūtims kasdieninio lietuvių išėivijos gyvenimo slinkyje.

Netekome JONO TATARŪNO taip staigiai, netikėtai. Netekome tikrai brolio. Nes Bendruomenė buvo jam lyg jo šeimos neatskiriama dalis. Jis neturėjo savo asmeniniams patogumams laiko, neturėjo noro dalyvauti ginčuose su “išsišokėliais”, nesantai kas švelnindavo savo nuolankia šypsena, rimtumu, pagrįstais argumentais be kritikos ir asmeninių užgaulių. Jis buvo nuostabios kantrybės, stengėsi kiekvieną lietuvių patraukti prie visuomeninio darbo, jei pajusdavo, kad tai bus nauja stipri atrama, turėjo įgimtą diplomatijos jausmą. Jono ir Veros namai buvo tas jaukus priebėgos kampelis, kur susitikdavo visi idėjinio darbo bičiuliai. Tikrai, jo mirtis daugeliui bus labai skaudi staigmena. Netekome nuoširdaus draugo, šeima brolio ir tėvo, žmona mylimo vyro, Pasaulio lietuviai tauraus visuomenininko, Br.

Bendruomenė pagrindinio šūlo. Liko neužbaigti darbai, bet juos turės perimti kitos rankos tuo pačiu uolumu, ta pačia ištvėrme.

Tik tokiu būdu bus išreikšta pagarba VĒLIONIUI ir jo šeimai, ir kiekvieno širdyje liks neišsakyti žodžiai, ašaros – Amžinybės dalis.

Su gilia užuojauta ir liūdesiu –

H. Mošinskienė

MŪSŲ MIRUSIEJI

A. A. kun. BOLESLOVAS PACEVIČIUS, 80 m. amžiaus, mirė kovo 3 d. Toronte. Maldos prie karsto antradienį, 8 v.v. Turner e Porter laidotuvių namuose, Roncesvalles gatvėje. Trečiadienį bus pašarvotas. Prisikėlimo šventovėje ir maldos 7,30 v.v. Gedulingos Mišios ketvirtadienį 10 v.r. ir po to laidotuvės Šv. Jono lietuvių kapinėse Anapilyje. Paliko seserį Alę Kuchauskiene Lietuvoje ir broį Stasį Toronte.

PASAULIO LIETUVIS

PLB valdybos, dr. V. Bieliausko nutarimu, visiems mūsų skaitytojams pranešame ir prašome:

nuo šių metų ir toliau siųsime Jums Pasaulio Lietuvį veltui paprastu paštu. Jeigu norite gauti oro paštu, – prašome atsilyginti už pašto išlaidas. Persiuntimo kaina oro paštu – 20 dol.

Dabartinėse sąlygose nebegalim siuntinėti veltui oro paštu.

B. Kronienė

KALBĖK LIETUVIŠKAI!

CURSO LITUANO - Fone: 273-0338

MŪSŲ ŽINIOS

Primename, kad ateinantį sekmadienį 16 val. Mokoje T. T. Saleziečių salėje bus lietuviška programa "Linksmas popietė".

Tai retas kultūrinis įvykis mūsų tarpe. Savo atsilankymu jūs paskatinsite tolimesniam darbui, tuos, kurie nuoširdžiai aukojasi dėl programos realizavimo.

MOTINOS DIENOS MIŠIOS

CASA VERDE lietuviai prisimins savo gyvas ir mirusias motinas pirmąjį gegužės mėnesio sekmadienį su mišiom N. S. das Dores bažnyčioje, 16 val.

PARQUE DAS NAÇÕES turės lietuviškas pamaldas antrąjį sekmadienį, 10:30 val. Seselių Pranciškiečių mokyklos koplyčioje. Ypatingai prisiminsime a.a. Mariją SKARUPSKIENĘ, kurios sueina mirties metinės.

ALGIRDAS ŠUKYS SVEIKSTA

Praeitą mėnesį, perėjęs širdies operaciją, inž. ALGIRDAS ŠUKYS jau grįžo namo ir po truputį atsigauna. Linkime mielam ML-vos skaitytojui pilnai atsigauti ir džiaugtis gera sveikata.

SENELIŲ LANKYMAS

Praeitą sekmadienį, balandžio 16 d., kun. Petras Rukšys su keliais Labdaros nariais, Adelė Simanavičienė ir Filomena Černiauskiene lankėsi šv. Vincento seselių

senelių namuose, S. Bernardo do Campo.

Mūsų tautiečiai Petras Žolvis ir Motiejus Sejūnas neblogai laikosi. Buvo liūdna, kai sužinojom, kad prieš mėnesį mirė MAGDALENA VALAITIENĖ - Pastertzik 95 ar 96 metų. Magdalena buvo sena tos prieglaudos gyventoja, visuomet linksma ir pasiaugi bei pilna gerų patarimų visiems. Buvo tikras pavyzdys lietuviško ryžtingumo ir patvarumo. Iš jos šeimos mažai kas jau buvo belikę. Petras Žolvis džiaugėsi pagaliau suradęs savo krikšto sūnų dr. Rudolfą Mekšraitį gyvenantį Porto Alegre.

GERIAUSIAS BŪDAS UŽSIMOKĖTI MŪSŲ, LIETUVOS PRENUMERATA, tai išsųtyti čekį Francisco Gavėnas arba Petras Rukšys vardu ir pasiųsti paprastu paštu.

PARDUODAME
AUTOMOBILIAMS
LIPINĖLIUS
VĒLIAVĒLES
ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJ

Šio "ML" numerio GARBĖS LEIDĖJAS

Laivyno leitenantas

ANDRIUS VALAVIČIUS

Jį prisimena tėvai Janina ir Henrikas Valavičiai su dosnia auka MŪSŲ LIETUVAI.

Širdingai dėkojame pp. Valavičiams už paramą mūsų spaudai, o Andriui linkime geros sėkmės profesijoj.

MOTINOS DIENA MINĖSIME

GEGUŽĖS 7 DIENĄ 13 VAL.

LIETUVIŲ SAJUNGOJ BRAZILIJOJE

Rua Lituânia, 67 - Moóca

PROGRAMOJE: PIETŪS, MUZIKA, DAINOS, LOTERIJA

MOTINOS BUS APDOVANOTOS ROŽĖMIS.

Reservos: 274-5116 - 215-6310.

GIMTADIENIAI

Praeitą sekmadienį, po lietuviškų pamaldų V. Zelinoj, žmonės sveikinosi ir šnekučiavo. Taip sužinojom, kad Ksevera Petrokaitė ir Danutė Silickaitė-Jones atšventė gimtadienį. Nors jau po mišių, bet vistiek buvo malonu sužinoti apie šiuos gimtadienius, juk abi su kaktvininkės yra vertos mūsų prisiminimo ir didelės padėkos.

Sveikiname Kseverą Petrokaitę ir Danutę Silickaitę-Jones ir linkime daug laimės, geros sveikatos ir gausios Dievo palaimos.

ŠALPOS RATELIS

22.10.88: Kliukų šeima Cr. 1.000
2.12.88: Ona Tamaliūnienė 500
12.4.89: NPN NCZ.10,00

UŽSIMOKEJO UŽ ML

Filomena ČERNIAUSKIENĖ	NCz. 10,00
Antonio MADASTAVIČIUS	10,00
Adelė GODLIAUSKIENĖ	10,00
Elena MONSTAVIČIENĖ	8,00
Elzbieta MADEIKIENĖ	10,00
Justinas ŽVINGILA	10,00
Carlos ČEPUKAS	10,00
Jonas CHOROCIEJUS	15,00
Sonia MIŠKINIS	10,00
Ana L. T. MASIENĖ	5,00
Vytautas NARBUTIS	10,00
Vytautas ČAMARKA ir PETRONĖLĖ VOSYLIENĖ	20,00
Kun. Juozas ŠEŠKEVIČIUS	10,00

• Kas bėga nuo lietuviškos spaudos, bėga nuo savo tautos

ŽODYNAS

DICIONÁRIO
PORTUGUÊS LITUANO
LITUANO PORTUGUÊS

SEGUNDA EDIÇÃO

MŪSŲ LIETUVA